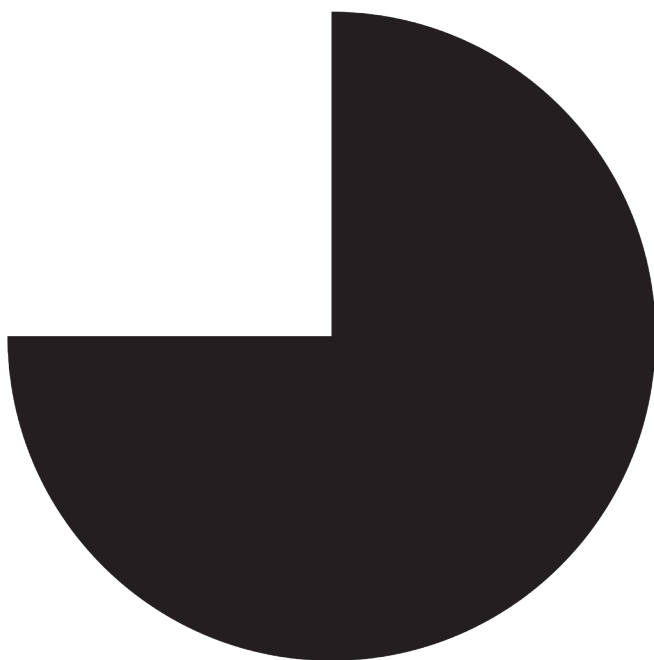

Musikalisk kommunikation

Novell

Simon K. Jensen

Musikalisk kommunikation

Han är solbränd, och tjejerna gillade honom i gymnasiet. Han har en gitarr som är formad som en svan. Jonathan är populär och han gillar att sjunga. Hans föräldrar har uppmuntrat honom de senaste åren. De är stolta över att han har vunnit tävlingar och varit med på tv. Hans pappa, Christian, har även i hemlighet varit stolt över erövringarna och de attraktiva kvinnor sonen har lyckats få med hem som konsekvens av att han blev lite känd. Familjen bor i en villa, och sedan storasyster Nina flyttade ut har Jonathan haft hela övervåningen för sig själv. Christian hör honom ibland när han har besök. Det gör även hans mamma, Annette, och båda låtsas som ingenting. På morgonen serverar de två femtioåringarna bacon och stekta ägg. Jonathan ser nöjd ut och dagens Miss Nattklubb ser aningen nervös ut, eller kanske är de båda lite bakfulla.

Nu är Jonathan tjugofem, och det händer inte mycket. Han lirar med ett okänt band och föräldrarna har ingen ny skiva att spela för sina vänner. Stagnationen börjar bli pinsam, tycker de. En tingsrättsdomare och en jurist med egen firma kan inte ha en son som inte lyckas, och ännu mindre en son som är lat. Han är ute och festar flera gånger i veckan och även om han inte erkänner det vet de att han röker ibland, och Annette har även misstankar om att flera av hans vänner tar någon sorts narkotika innan de går ut. Det har hon inte nämnt för Christian.

Jonathan är smart, säger de. Han kan bli precis vad han vill och det är dags att börja utbilda sig. De kan hjälpa honom med ”lägenhet och sånt”, ifall han kan visa att han är målmedveten, ambitiös.

Men Jonathan har en dröm. Han vill gå på en skola tillsammans med de allra bästa musikerna, en av de nya elitskolorna utomlands. Tio år tar det, men om man lyckas blir man så otroligt duktig, tänker han, och alla omkring honom har alltid sagt att han sjunger så bra så varför inte bejaka detta?

Så tänker Jonathan. Han vet att han är bra. Problemet blir att övertyga farsan, och kanske även morsan. De kan vara så jävla stela ibland. Men en kväll äter de middag, och pappa verkar extra glad, så Jonathan tar tillfället i akt.

– Ni brukar ju alltid säga att jag borde skaffa mig en utbildning, så jag även kan ha fast grund under fötterna ifall jag skulle misslyckas som musiker.

– Ja, *jag* tycker i alla fall att det är en bra idé.

Jonathan avskyr när hans mamma försöker manipulera honom. Han är fullt medveten om att de båda har suttit och pratat ihop sig, och ändå försöker hon få det att låta som om hon inte vet vad Christian tycker om saken. Men strunt samma. Pappa har

smält i sig två glas vin nu. Det är inte ofta Jonathan får en sådan möjlighet, så han fortsätter.

– Nu har jag hittat en perfekt utbildning, men den är lång ... och lite dyr.

– Nej, men vad *spännande*, eller vad tycker du Christian?

Annette tittar på sin man. Han rynkar pannan, tuggar klart och ler.

– Ja, ja det låter intressant. Men vad är det för utbildning? Det är ju väsentligt i sammanhanget.

Jonathan har tänkt mycket över hur han ska lägga fram detta. Han tar ett djupt andetag och försöker tala långsamt.

– Som det är nu så finns det, naturligtvis, en risk att jag misslyckas som musiker. Det är ju en hård bransch, och jag vill kunna försörja mig själv och även min framtida familj. Så antingen skaffar jag en konventionell utbildning ... eller så ser jag till att *inte* misslyckas som musiker.

– Det här låter inte bra.

Christian grimaserar, men sonen fortsätter.

– Jo, det *är* bra, lyssna nu först innan ni säger emot. Jag har nämligen varit i kontakt med Rhythmo International, och de säger att jag nog ska kunna komma in.

– Men är inte det en skola inom MM? Det här gillar jag inte.

Nu är det Annette som ser motvillig ut.

– Jo, mamma, det är en MM-skola. Men det är världens bästa. De har en *tioårig* utbildning i musikalisk kommunikation som jag vet skulle passa mig.

Jonathan tittar på sina föräldrar och försöker se ut som när han var liten.

– Snälla, jag *vill* verkligen göra detta. Jag lovar, jag kommer *inte* att göra er besvikna. Ni kommer att få en världsberömd son. Ni kommer själva att bli kända. Ni kommer att få en snygg svärdotter.

Jonathan skrattar lite, men fortsätter snabbt.

– Jag menar, alla de stora är ihop med vackra människor. Och ni kommer att få en *rik* son. Jag kommer att kunna hjälpa er. Alltså, när ni blir gamla och sånt. Det kostar pengar, och jag kommer att kunna hjälpa er då.

Föräldrarna tittar på varandra och Christian suckar. Innerst inne är han jävligt trött på att ha en son boende hemma, en son som borde ha blivit vuxen för länge sedan.

Det samma gäller Annette. Hon har flera gånger sagt att hon gärna vill ha övervåningen till annat. Det kanske är dags nu.

– Men Jonathan, har du verkligen *tänkt igenom* detta? Jag gillar inte att det är MM. Det har varit så många skandaler, och det verkar vara en tuff miljö. Är du *säker* på att du kan klara det, alltså *helt säker*?

– Ja, mamma. Jag är helt säker.

– Vad kostar det då?

– Jag räknade lite, utifrån det jag tror att ni två drar in per år. Skolavgiften blir nästan sju miljoner totalt, alltså för tio år, och allt måste betalas vid start. Men det klarar väl ni?

– Ja, det klarar vi, men det är väldigt mycket pengar. I så fall får du ingen lägenhet. Du får bo på skolan.

– Helt okej, jag läste att mötet med de stora musikerna blir mer autentiskt då. Så jag vill faktiskt helst bo där, det blir 24/7. Nästan alla väljer att bo på skolan.

Christian och Annette ber Jonathan hämta desserten. Under tiden som han rumsterar i köket bestämmer de sig för att gå med på förslaget. Kanske är det inte vad de hade hoppats på, men de får tio år där de kan säga att deras son studerar. Det är en legitim syssla och de slipper den där pinsamma situationen. Och om han faktiskt lyckas är det bättre än vad många hoppas på.

Annette känner sin son väl. Hon får en känsla av att det inte kommer att sluta bra. Men det är en känsla hon ofta får, till och med nu när hon är chefsjurist på egen byrå, så hon väljer att ignorera känslan och slappna av. Hon har alltid kämpat hårt, tänker hon. Hon har varit livrädd att förlora, och hon vill barnens bästa. Jonathan behöver lite stöd, men Nina är på god väg att lyckas och kommer förmodligen att bli diplomat så småningom. Men Jonathan behöver lite stöd bara, ingen fara med det.

Jonathan kommer med desserten. Föräldrarna berättar att de står bakom honom och tänker betala utbildningen. Han blir överlycklig och resten av middagen är trevligare än vanligt, Christian hämtar ytterligare en flaska och de skrattar tillsammans och pratar om när Jonathan var barn. Det är som om de firar att en epok är över.

Rhythmo International ägs av företaget Meritocratic Movement, som ofta förkortas MM. Företaget grundades för tre decennier sedan och idag finns det totalt ett åttiotal MM-skolor på utvalda platser över hela klotet. Namnet är lite missvisande

eftersom meritokrati endast är den ena av de tre grundpelare på vilka företaget säger sig bygga sin filosofi. Men oavsett vad folk tycker om detta så är det ett faktum att modellen är en succé. Meritocratic Movement är ett mycket rikt företag med cirka 50 000 elever och ungefär 8 000 lärare. Förra året avslöjade en tidning att rörelsen även har 666 advokater anställda på heltid. Någon högtstående chef måste ha fått sig ett gott skratt.

MM-skolorna tillämpar några unika regler. För att bli antagen krävs skicklighet inom de ämnen den aktuella skolan erbjuder, vilket i och för sig inte är så speciellt. Men skolan garanterar inte att utbildningen ger resultat. Om talangen inte räcker till så får eleven vara kvar på skolan, men syssla med annat. Ungefär 75% av alla som börjar klarar dock utbildningen utan att byta riktning och efter tio långa år utexamineras dessa dyrbara individer och blir några av de främsta i världen inom sina respektive områden.

Det kostar pengar att gå på en MM-skola, men den obligatoriska avgiften är progressiv. Detta innebär att elever från rika familjer betalar mer än elever från familjer som har mindre. Varje termin skryter företaget med att ungefär hundra elever har blivit antagna nästan helt gratis. Bland kända MM-alumner från fattiga kår kan nämnas författaren Simon F. Kant som växte upp som hemlös och skrev sina första dikter på pizzakartonger. Han blev antagen på grund av den numera välkända novellen *Död råtta* i vilken en ung man står mellan valet att äta en råtta eller att ge den till sin älskade katt. Novellen har filmatiserats, blivit teater och även tonsatts av en berömd kompositör. Det makabra slutet har tolkats på olika sätt inom ett flertal genrer. Det finns en punklåt som spelades in samtidigt som allt utspelade sig på scenen, med riktiga djur, men de flesta tv-kanaler visar inte den sortens kultur, så det är inte många som har sett liveinspelningen. Hursomhelst, Simon F. Kant betalade endast en symbolisk hundralapp för tio års utbildning.

Ibland offentliggörs även några av de saftiga avgifter som stenrika elever har fått betala. Vissa kändisar vill visa att de stödjer MM och samtidigt skryta med hur välbeställda de är. Den största räkningen hittills tros vara de 7,4 miljarder som betalades för en 16-årig kinesisk matematiker.

När antagningsavgiften väl har betalats kan den inte återbetalas ifall utbildningen avbryts, inte ens om eleven avlider. En MM-skola har dessutom rätt att relegera elever som inte följer skolans regler. Detta är en av de vanligaste orsakerna till de många rättsliga tvisterna som ständigt dyker upp i media.

Jonathan har börjat på Rhythmo International. I hans grupp finns elever från hela världen. De flesta är inte alls som han hade väntat sig. De är inte som honom, och inte som de tävlande från tv-programmen han har medverkat i tidigare. Han erkänner gärna att Juanita har en fantastiskt vacker röst, men hon har skeva tänder och öppnar munnen groteskt mycket när hon sjunger. Det ser fult ut, tycker Jonathan. Stephan är från Tyskland och hans brytning är jobbig. Han är en bra pianist, men hans kropp verkar helt ostyrig och Jonathan har svårt att föreställa sig honom i ett professionellt sammanhang. Milena kan sjunga en komplicerad sång på ryska samtidigt som hon spelar en helt annan melodi på fiol och trampar två olika rytmer med fötterna. Hon är som en hel orkester. Det är imponerande. Hon är också väldigt rolig, och Jonathan gillar henne. Synd att hon är så tjock, annars hade hon kommit långt, tänker han. Det finns även några kvinnor som han finner tilldragande, speciellt Kenejaye, men hon är extremt skygg och tyst, utom när hon är ensam på scen. Så snart hon är klar med framträdandet sänker hon huvudet och försvinner innan applåderna är över. Man ser henne aldrig tillsammans med andra. Hon sover alltid ensam. Det är synd, tänker Jonathan.

Han erkänner att det är spännande att vara här, men han har även insett att vissa av kurserna inte alls är vad han trodde de skulle vara. I hans värld innebär *musikalisk kommunikation* att man kan leverera en bra show och ge publiken valuta för pengarna. Musik är underhållning, och Jonathan är bra på att underhålla. Men skolan tar hela kommunikationsbegreppet alldeles för seriöst, tycker han.

De senaste månaderna har de haft en kurs som går ut på att spela så *sorgligt* som möjligt. Stephan fick en av lärarna att gråta, och när Juanita reste sig och sjöng, ensam på scenen, var det tyst en hel minut efter. I den stunden saknade alla någon. Men Jonathan förstår inte poängen med detta.

I en annan kurs skulle de improvisera till den situation de befann sig i. Milena spelade bredvid mejeridisken i det lokala varuhuset. Hon lyssnade på maskiner, rulltrappor, prat, fötter, barn, och fick allt omkring sig att svänga. Det var som om hon gick in i människorna som passerade förbi och berättade deras historia, gav dem sin röst. Folk lyste upp. Gamlingar satte sig på stolar i närheten. Tvååringar hoppade omkring. Småbarnsföräldrar slutade gräla, tog varandras händer och stod stilla tillsammans. Tonåringar tog av sig sina hörlurar och lyfte blicken bort från sina skärmar.

Jonathan fick i uppgift att spela elektrisk gitarr i en parkeringskällare. Ingen tyckte att det gick bra. Han visste inte vad han skulle spela. Det var som om han var tom inuti.

På kvällen kallades han till möte med två lärare.

– Okej, Jonathan. Vad hände idag? Det var inte en svår övning. Ni fick alla helt fria händer, och du valde att göra tråkig bakgrundsmusik och inte ta plats. Varför?

– Jag gjorde mitt bästa. Men jag inser själv att det inte var bra.

– Det handlar inte om bra eller inte bra. Du skulle *lyssna* på den situation du befann dig i och sedan berätta om den, eller *till* den, eller *för* den. Var du nervös?

– Nej, inte alls. Jag har spelat på gatan många gånger. Ett parkeringshus var nytt för mig, men jag hade ju en förstärkare, så ljudet var inget problem.

– Vad var det då som bromsade dig? Glömde du att lyssna?

– Nej ... jag hörde motorer, bildörrar och folk. Men ... det dök inte upp några bra idéer, och då tycker jag det är lite svårt att improvisera.

Jonathan ser att lärarna skickar varandra en blick. Den ena rynkar pannan och pratar sedan långsamt, som om han är rädd att försäga sig.

– Om det här hade varit en skola för måleri, och vi hade placerat dig på en parkering och bett dig måla det du ser, eller måla något som passar in i det du ser, vad hade du gjort då?

– Då hade jag målat bilar, stressade människor och betong.

– Okej, bra. Men om vi då hade bett dig att *berätta* en historia om det du ser, vad skulle du ha berättat?

– Jag vet inte. Ibland finns det väl ingenting att berätta.

– Okej, tack, Jonathan. Du kan gå tillbaka och äta innan maten kallnar, vi ses i morgon.

I efterhand förstod Jonathan vad han borde ha sagt. Men det var för sent. Han lovade sig själv att vara mer vaken om det blev fler av den här typen av samtal, eller förhör kanske man snarare skulle kalla det.

På Rhythmo International, liksom på alla andra MM-skolor, behåller en elev sin plats i gruppen även om lärarna slutar undervisa denna elev. Det kallas att *byta riktning* och ofta rekryteras hjälplärare som kan handleda alla som måste byta riktning. På vetenskapliga skolor kan de till exempel bli ingenjörer, vetenskapsjournalister eller författare av populärvetenskap. På de litterära skolorna finns det behov av redaktörer och publicister av olika slag. På musikskolorna behövs bland annat producenter och folk inom A&R.

Det betraktas inte som något dåligt i sig att byta riktning. Räcker inte talangen till, så är det bättre att bli bra på något annat än att slösa bort sitt liv som medelmåttig. Detta är en viktig princip som alla på Meritocratic Movement följer. Samtliga elever har löpande utvärderingar och efter två till tre år vet lärarna oftast vilka som ska fortsätta och vilka som ska byta riktning.

Det har gått två år och fyra månader sedan Jonathan började på skolan och han vet ingenting om att lärarna löpande diskuterar hans fortsatta utbildning. Kortfattat är orsaken till detta att hans superprivilegierade bakgrund har haft en bieffekt. En problemfri barndom har minskat hans lust att berätta. Hans grundläggande berättelsebehov är helt enkelt för litet. Musik är kommunikation, och har man inget att säga ska man vara tyst. Och då kan man inte bli musiker på Rhythmo International.

Att låta en elev byta riktning är dock långt ifrån ett enkelt beslut för de involverade lärarna. Många samtal förs, och formella personalmöten hålls.

– Jonathan i Grupp 3B ... vad gör vi? Alla inser att det händer för lite. Han är nästan 28 och har han inte något att berätta nu kommer han inte att få det någonsin, i alla fall inte under de resterande år han har kvar här. Några förslag?

– Han har bra gehör, han är bra på ljudteknik, han är lätt att prata med ... och han ser bra ut. Jag tror han skulle bli en bra producent.

– Ja, men det kommer han aldrig att gå med på. Hans ego är för stort. Han verkar tro att han är någon sorts stjärna, kanske för att han hade ett par år som halvkändis när han var helt ung.

– Spelar det någon roll om han går med på det eller ej?

– Normalt skulle jag svara nej. Men båda föräldrarna är advokater, och hans far är till och med domare. Det är inte en optimal situation.

Det blir tyst i möteslokalen. Alla vet att advokatföräldrar lätt kan skapa onödiga rubriker. En av skolans äldsta lärare, virtuosen Elsa, öppnar till sist munnen och pratar långsamt.

– Vi kanske kan få en rolig narr? Amabel slutar ju till sommar, stackarn, efter sju lyckade år. Och Jonathan är faktiskt perfekt. Hans kroppsspråk är oslagbart, eller hur? Man ser direkt att han älskar sig själv och att det fyller en stor del av hans medvetande. Det finns en del att lära där, eller vad tycker ni?

– Men vad med föräldrarna?

– Om vi är försiktiga som vanligt kommer de inte att upptäcka det, och inte heller Jonathan såklart. Han kommer att utexamineras och hamna i tv-rutan igen, kanske får han en egen talkshow efter några år. Han kommer att stortrivnas. Det är win-win.

Samtliga närvarande inser att Elsa har rätt. Jonathan är verkligen den perfekta narren. Efter en stund kommer de överens om att det är den bästa lösningen.

Att vissa skolor tillämpar användning av narrar som pedagogiskt verktyg är kanske den mest sekretessbelagda hemligheten i hela MM-rörelsen. Alla involverade, både lärare och de elevgrupper som använder narren, undertecknar ett avtal som gör det praktiskt taget omöjligt att avslöja upplägget för utomstående. Om någon skulle skvallra kommer denna person att tvingas betala enorma summor i skadestånd och aldrig någonsin bli fri från skulder, domstolskallelser och rättegångar.

På Rhythmo International används narren på ett sätt som kräver mycket administrativ planering. Narren fortsätter sin utbildning som vanligt i tron att han eller hon är talangfull och duktig. Lärarna kommer med uppmuntring och bekräftelse och narren får extra solokonsert och uppdrag som underhållare vid skolans interna ceremonier. Efter varje sådant framträdande hålls hemliga lektioner där eleverna i de högre klasserna i detalj kan gå igenom narrens misstag och på så sätt lära sig hur man *inte* ska göra. Eftersom narren aldrig får veta något om detta ökar hela tiden narrens självkänsla, vilket kan leda till att alla får sig ett gott skratt också, i hemlighet naturligtvis. På en skola som är så seriös som denna är det nödvändigt för alla att slappna av ibland, och narren hjälper till med detta.

Skolans nuvarande narr, Amabel, har varit en succé. Under årens lopp har hon gjort alla misstag som kan göras, och tack vara henne har ett hundratal elever fått se pinsamheterna utspela sig live, vilket är mycket bättre än att läsa om det. Men Amabel är glad. Hon tror på sig själv och det är nästan garanterat att hon får ett jobb inom underhållningsindustrin. Jonathan kommer också att bli en lyckad narr. Och en lycklig narr.

Vi spolar tiden drygt tjugo år framåt och möter stjärnan Jonathan som femtioåring. Han står framför en spegel och betraktar sitt ansikte. Jag ser inte ut att vara en dag över trettiofem, tänker han.

I handen har han sin guldgitar. Från stadium hörs ljudet av tusentals människor. Han springer in på scenen, griper mikrofonen och skriker några ord. Och sedan börjar låten alla har väntat på.

– Youuuu have a pretty face, but I don't like your hair!

Publiken skrålar och Jonathan får den kick han är så beroende av.

Samtidigt, i en annan del av samma storstad, har Kenejaye precis avslutat en konsert. Hon tycker fortfarande inte om att vara bland folk, men hon har lärt sig att stanna kvar på scenen en stund och tacka publiken innan hon går därifrån.

Hon har en relativt liten publik. En liten publik bestående av människor som resten av kvällen kommer att vara euforiska, fullkomligt lyckliga och väldigt, väldigt levande.

Detta är novell nummer **6** i serien *Tidsresor* som består av 20 korta prosastycken, skrivna i perioden 2018–2020. Eftersom flera av berättelserna utspelar sig i samma universum (eller nästan samma) kan texterna med fördel läsas i ordning.

Nästa novell i serien: https://www.simonjensen.com/pdf/Om_att_tro.pdf

Seriens **första** novell: https://www.simonjensen.com/pdf/Ett_dygn_i_Zez.pdf

Översikt: https://www.simonjensen.com/texts/?genre=short_story

